

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні Приймальної комісії ДУІТ

Протокол № 5 від 24.04.2024р

Т.в.о. ректора ДУІТ

Юрій ДУДНИК



СХВАЛЕНО

Вченою радою КІВТ

Протокол № 9 від 24.04.2024.

Заступник голови Вченої ради КІВТ

Сергій ТАРАНЕНКО



ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для осіб зі спеціальними умовами вступу

ОС Бакалавр

з дисципліни “Українська література”

КИЇВ – 2024

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступне випробування з дисципліни “Українська література” передбачено для тих категорій вступників на навчання в Державному університеті інфраструктури та технологій для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти, яким надано право на участь у конкурсному відборі за спеціальними умовами відповідно до «Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2024 році», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.03.2024р. №266 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2024р. №326), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2024 р. за №379.

Програма вступного випробування з української літератури складена відповідно до «Програми зовнішнього незалежного оцінювання», затвердженої наказом №696 Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року.

Відповідно до програм середньої освіти, вступники повинні:

- знати особливості розвитку української літератури в різні історичні періоди;
- знати імена представників того чи іншого літературного періоду;
- знати авторів вивчених творів;
- орієнтуватися в основних стильових тенденціях літератури того чи іншого історичного періоду;
- знати основні літературні напрями, течії (угруповання, школи), їх представників;
- розуміти ідейні та мистецькі засади, що об’єднали представників того чи іншого угруповання або школи;
- знати основні відомості про життя й творчість письменників;
- знати зміст художніх творів, що ввійшли до переліку;
- ідентифікувати героя, подію тощо за авторською характеристикою, назвою твору, фрагментом з твору;
- визначати місце й роль митця в літературному процесі доби;
- знати основні теоретико-літературні поняття, передбачені програмою;
- уміти визначати в запропонованих творах тропи, передбачені програмою;
- аналізувати літературний твір чи його уривок;
- визначати найхарактерніші ознаки літературних напрямів і течій;
- визначати найхарактерніші особливості літературного процесу певного періоду та ознаки індивідуального стилю митця;
- порівнювати літературні явища.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень

Тематика, зміст, образи народних балад і дум.

Історичні пісні «Чи не той то хміль», «Ой Морозе, Морозенку»

Пісні Марусі Чурай, «Віють вітри», «За світ встали козаченьки».
Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю
Богу славку». Балада «Ой летіла стріла»

Давня українська література

«Слово про похід Ігорів»

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині
Ольги)

Григорій Сковорода. «Всякому місту - звичай і права», «Бджола та Шершень»,
«Бе ІїБеіІаІе», афоризми

Література кінця XVIII - початку XX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка»

Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся»

Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя
доля»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт»

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей»

Література XX ст.

Ольга Кобилянська. «Земля»

Леся Українка. «Contra spem spero», «Лісова пісня»

Микола Вороний. «Блакитна Панна»

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...»

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків»

Павло Тичина. «О панно Інно», «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа
шелестить...»

Максим Рильський «Молюсь і вірю...»

Микола Зеров. «Київ - традиція»

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)»

Юрій Яновський. «Дитинство»

Володимир Сосюра. «Любіть Україну»

Валер'ян Підмогильний. «Місто»

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом»

Микола Куліш. «Мина Мазайло»

Богдан-Ігор Антонич. «Різдво»

Олександр Довженко. «Україна в огні», «Зачарована Десна»

Андрій Малишко «Пісня про рушник»

Василь Симоненко. «Задивляюсь у твої зіниці...», «Ти знаєш, що ти - людина...»

Олесь Гончар. «Залізний острів»

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»

Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!...»

Іван Драч. «Балада про соняшник»

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мбвчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай»

Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний. «Тигролови»

Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?»

Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.

Теорія літератури

Зміст і форма художнього твору. Художній образ і літературний тип.

Прототип. Зміст і форма художнього твору. Тема та мотиви.

Ідея художнього твору. Проблематика та конфлікти в художньому творі.

Композиція художнього твору. Сюжет і його елементи.

Позасюжетні елементи.

Тропи. Епітет, постійний епітет. Порівняння. Метафора, персоніфікація (уособлення), алегорія. Метонімія, синекдоха. Гіпербола.

Оксиморон. Символ.

Види комічного. Гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск.

Поетичний синтаксис. Інверсія. Тавтологія. Антитеза. Анафора.

Риторичні фігури: риторичне звертання та риторичне запитання.

Поетичний звукопис. Алітерація й асонанс.

Теорія віршування. Системи віршування: метрична, силабічна, тонічна та силабо-тонічна. Двоскладові та трискладові стопи. Віршові розміри: ямб, хорей, дактиль, амфібрахій та анапест. Рима. Основні види римування в катрені (парне, перехресне, кільцеве). Поняття про строфу.

Види строф: дистих (двовірш), тривірш, катрен, терцина. Ознаки класичного сонета. Верлібр.

Роди і види літератури. Епос. Малі епічні твори: новела, оповідання.

Повість як зразок середнього епічного твору.

Великі епічні твори: роман, епопея.

Лірика. Ліричний образ і ліричний герой. Різновиди ліричних творів:

Ода, послання, романс, медитація, поезія в прозі.

Види ліричних творів за тематикою: філософська, патріотична, громадянська, пейзажна й інтимна лірика.

Ліро-епічні твори. Співомовка, байка, балада, поема та роман увіршах як зразки ліро-епічних творів.

Драма. Вертеп. Шкільна драма й інтермедії.

Жанрові різновиди

Сучасної драми: власне драма, трагедія та комедія. Драматична поема.

Літературні стилі та напрями. Періодизація розвитку української літератури.

Доба Відродження, Реформація в українській літературі.

Бароко та його характерні риси. Особливості українського бароко.

Козацьке бароко.

Класицизм і його особливості.

Сентименталізм і його жанри.

Романтизм і його ознаки. Жанрове розмаїття романтизму.

Реалізм. Реалістичні течії другої половини ХІХ ст. в українській літературі: побутово-просвітницький, революційний і класичний реалізм.

Доба модернізму. Особливість українського модернізму.

Модерністські течії: неоромантизм, неокласицизм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм, футуризм. Характерні ознаки кожної з названих течій. Їх розвиток в українській літературі.

Постмодернізм. Представники українського постмодернізму.

ІІІ. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія.
2. Орфографія.
3. Лексикологія.
4. Словотвір. Будова слова.
5. Морфологія.
6. Синтаксис. Пунктуація.
7. Стилїстика.

ІV. ПРИКЛАД ТИПОВОГО ЗАВДАННЯ

1. Дайте визначення терміну “сатира”.
2. Розкрийте тему: “Згубний вплив приватної власності на людину” (за повістю І. Нечуя-Левицького „Кайдашева сім`я”).
3. Тестове завдання:
 - 3.1. Фольклорні тексти з`явилися:
 - а) у 20-30-роки 19 ст., про що свідчать видання записів пісень;
 - б) у часи Київської Русі;
 - в) разом із розвитком мови, матеріальної та духовної сфер діяльності людини.
 - 3.2. Визначте специфічність гумору в повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім`я»:
 - а) викривальний сміх;
 - б) сміх крізь сльози співчуття;
 - в) гумор заради розваги.
 - 3.3. Визначте головну проблему роману-епопеї « Хіба ревуть воли, як ясла повні?»:
 - а) неможливість реалізації творчих задумів героя за умов кріпацтва;
 - б) конфлікт батьків і дітей;
 - в) конфлікт «пропашої сили» з патріархальним середовищем пореформеного села
 - 3.4. Хто з героїв комедії «Хазяїн» сказав: *«Поети єсть соль землі, гордість, слава того народу, серед котрого з`явилися; вони служать вищим ідеалам, вони піднімають народний культ»?*

- а) Золотницький;
- б) дружина Пузиря;
- в) Калинович.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Використання допоміжного матеріалу:

Під час проведення вступного випробування вступнику забороняється використовувати сторонні джерела інформації – допоміжні матеріали, мобільні пристрої, довідники, словники, граматичні посібники та технічні засоби.

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступне випробування проводиться таким чином:

1. Вступник отримує білет, який включає 3 завдання.
2. Вступник повинен підготувати відповіді на завдання на аркуші вступних випробувань, а потім усно на них відповісти членам комісії.
3. Вислухавши відповіді, члени комісії можуть задавати додаткові питання, але такі, які стосуються більш глибокого висвітлення попередньо поставлених питань.

Остаточна оцінка визначається із врахуванням результатів відповідей на всі завдання.

Таблиця 1

Критерії оцінювання усних відповідей:

Кількість балів	Критерії оцінювання
181-200 Рекомендовано	Відповіді на поставлені запитання, що демонструють значну ознайомленість вступника із матеріалом курсу та опрацювання літератури до курсу, а також виявляє уміння аналізувати матеріал.
151-180 Рекомендовано	Характеризує рівень підготовки, коли ступник частково продемонстрував розуміння програмного матеріалу. Вступник допускає помилки, які значним чином не впливають на розуміння.
100-150 Рекомендовано	Відповіді неповні. Вступник частково продемонстрував розуміння програмного матеріалу. Вступник допускає фактографічні помилки, не завжди можна зрозуміти логіку викладу.
0-99 Не рекомендовано	Відповіді з грубими фактографічними чи концептуальними помилками. Вступник продемонстрував лише незначною мірою розуміння програмного матеріалу. Відсутня логіка викладу.

Апеляції щодо результатів співбесід не розглядаються.

VII. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник.

- Завдання в тестовій формі. I частина. – К.:Грамота, 2011. – 552с.
2. Авраменко О.М. Українська література. Підруч. для 7-го кл. - К.: Грамота, 2007. - 296 с.: іл.
 3. Авраменко О.М., Дмитренко Г.К. Українська література: Підручн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навч. мовами нац. меншин. - К.: Грамота, 2009. - 288 с.: іл.
 4. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : Підручн. для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). — К. : Грамота, 2010. — 280 с. : іл.
 5. Бронзенко Т.А. Українська література. Ефективна підготовка до ЗНО учнів 10-11 класів/ Т.А.Бронзенко, Л.М.Ільченко, Л.І.Коткова, С.Р.Молочко, С.І.Сватенкова, О.М.Чепела – Х.: «Українська книжкова мережа», 2011. – 256 с.
 6. Гром'як Р.Т. Літературознавчий словник-довідник/Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін.. – К.:ВЦ «Академія», 1997. – 752 с. 3. Дудіна Т.К., Панченков А.О. Українська література: 6 кл.: Підручник. - К.: А.С.К.. 2006. - 288 с.; іл.
 7. Коваленко Л.Т. Українська література: підруч. для 5 класу загальноосвіт. навч. закл. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 288 с.: іл.
 8. Мовчан Р.В. Українська література: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 240 с.:іл.
 9. Оліфіренко С.М. Універсальний літературний словник довідник/С.М. Оліфіренко, Л.В. Оліфіренко. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – 432 с. 7. Семенюк Г.Ф. Українська література : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.(рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф.Семенюк, М.П.Ткачук, О.В.Слоньовська [та ін.]; за заг.ред. Г.Ф.Семенюка. – К.: Освіта, 2010. – 352 с.
 - 10.Терещенко В.М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник/В.М.Терещенко. – Х.:Торсінг плюс, 2012. – 384 с. : іл.
 - 11.Українська література: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. - К.: Освіта, 2011. - 416 с.
 - 12.Цимбалюк В.І. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.І. Цимбалюк. - К.: Освіта, 2008. - 336 с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ

Старший викладач кафедри мовних дисциплін



Марина ПУССЕВА